štev. 11. V Novem mestu 1. junija 1899. XV. letnik.

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Poučilo, kako je ravnati s trtnicami, ki so od toče poškodovane.

Ker je zadnji čas v nekaterih vinskih krajih na Kranjskem toča vinograde močno poškodovala, in ker vinogradniki s takimi trtami ne znajo ravnati, opozarjamo na sledeče:

Ako toča trte pobije, je pred vsem treba kakih 8 do 14 dni čakati, da se škoda v pravi meri pokaže. Potem je treba vse trte dobro pregledati in z ostro nabrušenim nožem obrezati, in sicer:

1.) Vsa močno ranjena, razkosarjena ali pa na pol suha peresa odrezati.

2.) Na šparonih pustimo samo take mladike, na katerih je ostal še kak grozd ohranjen, in skrajšajmo take mladike za toliko, kolikor je nujno potreba, torej najbolje, ako ostanejo še tri do štiri peresa nad grozdom. Mladike brez grozdja popolnoma odrežemo.

3.) One mladike, ki stojé na ščapu ali palčku, torej take, katere nam dajejo les za napravo šparonov, palčkov ali reznik v prihodnjem letu, treba je posebno skrbno obrezati in ohraniti, ker je drugače tudi trgatev prihodnjega leta zgubljena.

Če so takim mladikam samo vršički odbiti, odrežemo toliko, da pride najbolj poškodovan del proč. Za zadnjim listom nastalo zapernico (zalistnik) pustimo rasti, tako da nadomestuje trti odbiti in odrezani vršiček. Vse ostale zapernice zaščipnemo za drugim peresom, ker morajo namestu odbitih peres pomagati ostali les rediti. Ako so pa te mladike tako pobite, da je komaj spodnji del ohranjen, skrajšamo jih na dva do tri lepa očesa, t. j. na palček ali ščap, tako da kmalo močno poženejo in dadó tak les, kakor n. pr. na zeleno cepljena trta v prvem letu. Vse druge nepotrebne mladike odrežemo, da gre ves živež v one, ktere rabimo za prihodnje leto. Če pa na trti še toliko ne ostane, da palčke napravimo, moramo ohraniti in rediti kake dve do tri mladike,

PODLISTEK.

Beg pred smrtjo.

Bilo je v mestu G. Ob rudniški cesti ravno tam stoji mala, slaba hiša, v kteri je rudokop T. s svojo družino stanoval. Pridno je hodil vsaki dan v bližnji rudnik na svoje trudapolno in nevarno delo. Ves božji dan preživel je v silni podgorski tmini; le njegova leščerba je jamo nekoliko razsvetljevala, da je bilo podzemske votline in predore le še grozneje videti. Silna samota in tišina otožno uplivata na človeka, ki je vajen solnca in dnevnega šuma. Misel na grozno smrt je v jami pogosteja, vendar rudar je prepričan, da tudi v grozni globini se nahaja ravno tako dobro v božjem varstvu, kakor na zemeljskem površju.

Rudokop T. ni bil boječ mož. Marsiktero leto je že preživel v gorskih globinah in dragoceno rudo na beli dan vlačil; po prestanih težavah svojega posla pa se je radoval pri svoji družini.

Necega jutra, ko se odpravlja po stari navadi v jamo na delo, poprosi ga žena, ki je bila silno zbegana, naj ne gre danes v jamo. Začuden jo vpraša mož, zakaj da bi ne šel, ker je zdrav in je to tudi njegova dolžnost. Pripoveduje mu žena, da se ji je tako živo sanjalo, da bo še danes umrl. Solznih oči ga prosi in prosi za vse, kar mu je drago, naj nikar ne hodi v jamo, ker danes bi bil gotovo nesrečen. Od silne prošnje žene postal je sam prestrašen ter je ostal doma.

Silno pusto in dolgčas mu je doma postalo. Sedel je k oknu in bral iz časopisa, kterega je bil že prejšnjo nedeljo vsega prečital. Potem je jel krpati svoj usnjati predpasnik, konečno pa je legel na klop ob zidu, da bi zaspal in da bi mu čas brez dela prej minul. Da bi bolj ugodno ležal, dene si žimnico pod glavo, slednjič zaspi. — Ubogi siromak — nič ne sluti, da je k večnemu spanju legel. —

Po ondotni šegi bila je nad klopjo blizu stropa polica, na polici se je nahajal molitvenik, večna pratika, sanjske bukvice, rudarska leščerba in težek železni likalnik (peglezen).

ki po navadi poženejo iz starega lesa. Pri vsem tem je skrbeti za to, da mladike, ki smo jih na trti obdržali, dobro dozoré, ker drugače les po zimi pozebe. Treba je torej kmalo in večkrat proti peronosperi škropiti, in v jeseni (avgusta do septembra) vse mladike za eno tretjino skrajšati.

Kokošja reja na Dolenjskem.

Bili so časi, ko se je v Novem mestu lahko za 30, 35, k večjemu 45 krajcarjev prav lepo rejeno kokoš, in za jedno dvojačo 10 do 12 jajc kupilo. Dandanes stane taka kokoš 60, 70, tudi 80 krajcarjev, in za jedno desetico ali 20 vinarjev dobi se pa le šest jajc. To pa ravno zdaj v poletnem času, ko so jajca najcenejša, po zimi dobi se jih komaj tri do štiri za 20 vinarjev. Da je temu tako prišlo, zahvaliti se imamo železnici. Le opazujmo ob tržnih in sejmskih dneh, koliko kurnikov kokoši, piščancev, sploh perutnine, osobito pa koliko zabojev jajc odpeljejo na železnico. Pa to ni še vse, kajti prekupovalci jajc so vedno na nogah, vse vasi oblezejo, in kolikor le mogoče jajc pokupijo, da jih večjim jajčjim trgovcem prodajo, ti pa, da jih večinoma na Angleško odpošljejo.

Vsem to seveda ni po godu. Marsikdo bi si prejšnje cene nazaj želel, toda kmetovalcem je pa to prav po godu. Kakor za govedo in prešičjo rejo, ustvarila je železnica Dolenjcem tudi za kokošjo rejo veliko boljše prodajalne razmere. Zato je pa tudi želeti, da bi se tudi kokošja reja dolenjska tako lepo povzdigovati pričela, kakor se je pričela prešičja reja. Vpraša se pa, kako, na kak način naj bi se kokošja reja povzdignila? Ali naj se nove ptuje pasme kokoši vpelje, ali kaj naj se ukrene? No, pasem kokoši je pač dosti. Razun naših čisto navadnih, domačih ali kmečkih kokoši razločujejo pravi, recimo jim učeni kokošarji, še do 15 ptujih pasem, kakor: francoska ali la fleche (beri: lafleš) kokoš, špansko kokoš, dorking kokoš, houdan kokoš itd. Z vsemi temi pasmami je pač gledé njih priporočitve popolnoma ista komedija kakor s priporočitvijo ptujih prašičjih pasem. Kakor smo namreč v prašičjereji po poskušnji z raznimi ptujimi pasmami do sklepa prišli, da je domača pasma za naše podnebje in naše gospodarske razmere še vedno najboljša, in da jo nikakor ne kaže opustiti ter s ptujo nadomestiti, ampak k večjemu le s ptujo križati, velja isto o naši domači kokošji pasmi. Naše gospodinje, katere so že s ptujimi kokoši poskusile, so o njih jedne sodbe, namreč te, da čistokrvne ne veljajo nič, pač pa, da jih kaže z domačo čisto navadno kmečko pasmo le križati. To pa nikakor ne zaradi obilnejšega zalegovanja jajc, ampak le zaradi večje in lepše oblike živali in večjih jajc. In tako kazalo bi upeljati v namen križanja v nas francosko „lafleš“ kokoš, katero Parižani zaradi njene velikosti, posebne nežnosti in okusnosti mesa najvišje cenijo, in katero francoski kokošjerejci pa tudi zaradi kaj obilnega zalegovanja prav lepih jajc najrajši, dà, skoro izključno gojé. Kar bi se zamoglo v povzdigo naše dolenjske kokošjereje pa še storiti je to, da bi se kokoši v večji meri redile, nego se to dandanes godi, in pa da bi se jih pravilnejši gojilo. Pri vsakem gospodarstvu, v katerem se kokoši gojé, bil naj bi pravilno napravljeni kokošnjak ali kurnik umeščen, v katerem bi kokoši spale, jajca legle, valile. Kurnik moral bi biti v zimskem času bolj ko mogoče gorak, najboljši torej v zvezi z govejim hlevom. Za prešičjorejo imamo svinjake, za živinorejo hleve, za čebele čebelnike, zakaj bi ne imeli še za kokošjorejo kokošnjake ali kurnike, kakoršne umna kokošjereja zahteva? To, da morajo kokoši po drevju ali pa podstreho hiše, hleva spati, da si morajo same zakotišča za lego jajc in valenje iskati, vse to pač umno kokošjerejo imenovati ne moremo. To je pač bolj divja kokošjereja, s katero bi trebalo že skoraj nehati ter s pravilnejšo pričeti.

Vse je bilo tiho v sobi, le dihanje spijočega je bilo čuti in tikanje stenske ure, ki je že rudarjevo poslednjo minuto kazala. Ubogi rudar, smrt je pred vrati, in ti spiš še vedno. Zbudi se vendar, skesaj se grehov ter prosi ljubega Boga odpuščanja!

Čudno, tiho škrtanje bile je čuti pri polici, drobci ometa so se posipali, še trenutek! — — Polica se s stene izdere, in železo pade s tako silo in tako nesrečno na rudarja, da je bil h krati mrtev.

Zopet vse tiho. — V četrt ure pride žena v sobo, da bi za kosilo mizo pogrnila, ter vidi moža mrtvega in razrušene stvari poleg po tleh. Njene sanje so se bile vresničile.

Smrti ne more nihče oditi. Bog nas povsod lahko najde, čemu torej bežimo s tolikim strahom pred smrtjo, ko so vendar to edine vrata v nebeško kraljestvo.

Storimo si pa iz te dogodbe zlati nauk, da smo vedno čiste vesti na smrt pripravljeni, saj to je zapopadek vse modrosti za življenje.

Razglas in poučilo o odvračanju in zatoru svinjske kuge.

S cesarskim ukazom z dné 2. maja 1899., drž. zak. št. 81, in z ukazom z dné 6. maja 1899., drž. zak. št. 82 (izdanima dne 11. maja 1899), ki stopita v veljavnost dné 19. maja 1899, so se o odvračanju in zatoru svinjske kuge izdali novi predpisi.

ki po navadi poženejo iz starega lesa. Pri vsem tem je skrbeti za to, da mladike, ki smo jih na tuji obdržali, dobro dozorè, ker drugače les po zimi pozebe. Treba je torej kmalo in vočkrat proti peronospori škropiti, in v jesenji (avgusta do septembra) vse mladike za eno tretjino skrajšati.

Kokošja reja na Dolenjskem.

Dili so časi, ko se je v Novem mestu lahko za 30, 35, k večjemu 45 kraljevčev prav lepo vejano kokoš, in za jedno dvojačo 10 do 12 jajc kupilo. Dandanes stane lahka kokoš 60, 70, tudi 80 kraljevčev, in za jedno dasiticо ali 20 vinarjev dobi se pa le šest jajc. To pa ravno zdaj v pojedinem času, ko so jajca najcenejša, po vsi dobi se jih komaj tri do štiri za 20 vinarjev. Da je temu tako prišlo, zadvaliti se imamo železnici. Le opazujmo ob trikoln in sejmskih dneh, koliko kmetkov kokoši, piščancev, sploh perutnine, ponešite pa kolikо zadovoljev jajc odpeljejo na železnico. Pa to ni še vse, kajti prekupovalci jajc so vedno na nogah, vse vasi obletejo, in kolikor le mogoče jajc pokupijo, da jih vožnjim izgovorom prodajo, ti pa, da jih vožnjoma na Angleško odpošljejo.

Vsem to navada ni po godu. Marsikdo bi si prejšnje cene nazaj želel, toda kmetovalcem je pa to prav po godu. Kakor za govedo in prešičjo rejo, nastavila je železnica Dolenjcem tudi za kokošjo rejo velико boljše prodajalno razmere. Zato je pa tudi želeti, da bi se tudi kokošja reja dolenjska tako lepo povzdigovati pričela, kakor se je prešičja reja. Vpraša se pa, kako, na

---

Vse je bilo tiho v sobi, le dihanje spljočega je bilo čuti in tikanje stenske ure, ki je ravnodušno posledno minuto kazala. Ubogi ruhar, umrl je pred vrati, in ti spiš že vedno. Zbudi se vendar, nazaj se gredov ter prosi ljubega Boga odpuščanja!

Onduo, tiho skrivnje bile je čuti pri poliici, drobci omela so se posipali, že trenutek! — — Policaj se a stene izdere, in šelesto pade s tako silo in tako nesrečno na ruhavja, da je bil h kratki mrtev.

Zopet vse tiho. — V češtr ura pride šesna v sobo, da bi za kosilo mizo pogrnila, ter vidi moža mrtvega in razrušene stvari poleg po tlah. Njene sanje so se bile vresničile.

Smrti ne more nihče odtiti. Bog nas povsod lahko najde, čemu torej bežimo s tolikim strahom pred smrtjo, ko so vendar to edine vrata v nebeško kraljestvo.

Storimo si pa iz te dogodbe zlati nauk, da smo vedno čisto vesti na smrt pripravljeni, saj je zapopadek vse modrosti za življenje.

---

kak nasin naj bi se kokošja reja povzdigniła? Ali naj se nove pluje pasme kokoši vpelio, ali kaj naj se nareče? No, pasem kokoši je pač dosti. Razun naših čisto navadnih, domačih ali kmečkih kokoši razločujejo pravi, rečimo jim učeni kokošarji, da do 15 pitnih pasem, kakor: francoska ali la fleche (beri: lafleš) kokoš, španska kokoš, dorking kokoš, bonhan kokoš itd. Z vsemi temi pasmami je pač glede njih priporočive popolnoma ista komedija kakor s priporočivijo pitnih prašičjih pasem. Kakor smo namreč v prašičjereji po poskusih s raznimi pitnimi pasmami do sklepa prišli, da je domača pasma za naše poduhnje in naše gospodarske razmere že vedno najboljša, in da je nikakor ne kaže opustiti ter s pitnjo nadomestiti, ampak k vejšemu le s pitnjo križati, velja isto o naši domači kokoši pasmi. Naše gospodinje, katere so že s pitnimi kokoši poskusile, so o njih jedno sodbo, namreč to, da čistokrvne ne veljajo nič, pač pa, da jih kaže z domačo čisto navadno kmečko pasmo le križati. To pa nikakor ne zaradi odlnešega zalegovanja jajc, ampak le zaradi vejše in lepše oblike živali in vejših jajc. In tako kakšo bi upeljati v naseu križanja v naš francoske „lafleš" kokoš, katero Parižani zaradi njene velikosti, posebne nežnosti in okusnosti mesa najvišje cenijo, in katero francoski kokošarjeti pa tudi zaradi kaj odlnega zalegovanja prav lepih jajc najrajši, da, skoro izključno gojè. Kar bi se zamogło v povzdigo naše dolenjske kokošjereje pa že storiti je to, da bi se kokoši v vejši mori redile, nego se to dandanes godi, in pa da bi se jih pravilnejši gojilo. Pri vsakem gospodarstvu, v katerem se kokoši gojè, bil naj bi pravilno narejen kokošnjak ali kurnik nameščen, v katerem bi kokoši spale, jajca legle, valile. Kurnik moral bi biti v zimskem času bolj ko mogoče gorak, nasloneči torej v zvezi z govejim hlevom. Za prešičjerejo imamo svinjake, za živinorejo hleve, za čebele čebelnike, zakaj bi ne imeli že za kokošjerejo kokošnjake ali kurnike, katerene nama kokošjereja zahteva? To, da morajo kokoši po dvorišu ali pa podstrešno hiše, hleva spati, da si morajo same zakotišča za lego jajc in valenje iskati, vse to pač samo kokošjerejo imenovati ne moremo. To je pač bolj divja kokošjereja, a katero bi trebalo za zboraj nehati ter s pravilnejšo prišli.

Naznila in poročilo o odvzetnem in zatoru svinjsko kuge.

S cesarskim ukazom z dne 2. maja 1899, drž. zak. št. 81, in z ukazom z dne 6. maja 1899, drž. zak. št. 82 (izdanima dne 11. maja 1899), ki stopita v veljavnost dné 19. maja 1899, se o odvzetnem in zatoru svinjske kuge izdali novi predpisi.

Pa podstavi teh ukazov se bodo od zgoraj navedenega dné dalje pokončali vsi prašiči, ki so za svinjsko kugo oboleli, kakor tudi vsi, ki so sumljivi, da so bolni za svinjsko kugo, in ravnotako vsi tisti, ki so bili izpostavljeni nevarnosti, da kugo nalezejo Ako pa dotični prašičji posestniki vestno izpolnjujejo v tem oziru obstoječe predpise, ki nameravajo ubraniti, da se svinjska kuga ne zanese, in ako so, kakor je ukazano, pravočasno naznanili, da se je kuga začela, ali da so se pri prašičih pokazala kugosumna znamenja, tedaj se jim za prešiče, ki se spoznajo še za zdrave, iz državnega zaklada plača odškodnina v visokosti 95 odstotkov izračunjene vrednosti in se jim za plemenske svinje kakor tudi za take mlade svinje, o katerih je dokazano, da so za pleme namenjene, dovoli še 25 odstotkov nadplačila. Da se pa prašičjim posestnikom vzame vsak vzrok, da bi prikrivali kugo, se za prvih 60 dni, štetih od dneva, ko stopi v veljavnost cesarski ukaz, tudi za prašiče, ki bi se v tem času spoznali za bolne, prizna odškodnina v znižanem znesku 50 odstotkov njih vrednosti. Po preteku prvih šestdesetih dni se za prašiče, ki so se spoznali za bolne, ne more dati nobeno povračilo in tudi, kadar se dožene, da so se kršili dotični zakoni in predpisi, se odškoduje samo doseženo izkupilo za zaklane prašiče, od tega izkupila pa se poprej odštejejo vsi stroški, ki so nastali vsled uradnega poslovanja oblastev.

O bistvu svinjske kuge in o znamenjih, s katerimi se navadno prikaže, naj služi nastopno poučilo:

Svinjska kuga je nalezljiva živinska bolezen, ki je bila v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, do najnovejšega časa popolnoma neznana. in ki zategadelj prašičji posestniki niso pazili na njo in so jo deloma zamenjavali s svinjsko rdečico. Njena nalezljivost je veliko večja kakor ona kužne rdečice, in svinjska kuga napade navadno večino prešičev, časih pa sploh vse prešiče tistih dvorcev, ki jih zadene; tudi pogin med obolelimi prašiči je neprimerno večji, kakor pri kužni rdečici; večina prašičev pogine za njo. Njeno razširjanje pospešuje zlasti trgovina s prašiči, prenaša in razširja se pa tudi drugače; z ljudmi, ki krmijo prašiče, s takozvanimi svinjskimi rezarji, z raznimi predmeti in zlasti z gnojem iz okuženih svinjakov itd. S tem, da se za svinjsko kugo oboleli prašiči za silo pokopljejo, nastanejo v dotičnih dvorcih nevarna kužna gnezdišča in izvirališča večkrat za dalje časa, in dokazano je tudi, da se kuga tudi z mesom in z odpadki takih zaklanih prašičev dalje razširja.

Meso takih bolnih prašičev je škodljivo človeškemu zdravju in večkrat je na oko takšno, kakor kuhano meso. Prašiči, ki obole samo v manjši meri, ali pa, ki kažejo zoper bolezen več odpornosti, ki se zatorej kažejo samo mimogrede bolehni, posebno mnogokrat zaneso to kugo. Najmanj odpornosti zoper to kugo kažejo mlajši prašiči (mali in odstavljeni prašički).

Otrovilo se prenaša z izsopeno sapo, z izmetki, ki jih bolna žival pri kašljanju izmeče iz sebe, s skupno krmo, oziroma z ostanki krme, z napajališčem, z blatom in scalnico, z gnojem, s steljo in posodo iz okuženih svinjakov itd.

Bolezen obstoji v tem, da se vnamejo pljuča in črева, in da to vnetje uniči črevesno sluznico; v mnogih primerih hudo obole tudi obisti in scalni organi sploh. Mnogokrat uniči bolezen tako kakor črevesno sluznico tudi sluznico v rilcu, v goltancu, v požiralniku in sapniku. Znamenja bolezni se kažejo različno po tem, če obole pljuča ali pa črева, oziroma sopila ali pa prebavila. Bolezen se začne s tem, da prašiči izgube slast do jedi, da so žejni, zelo obnemogli in slabotni, zlasti v zadnjem delu; hoja je medla in opotečna v zadnjem delu, noge so trde, koraki kratki. Prašiči mnogo leže, se zarivajo pod steljo, vstajajo neradi in le težko, krulijo poredkoma in hripavo, kašljajo malo, večkrat komaj slišno, kratko, sopejo hitro, močno gibaje trebuh. Večkrat se v začetku bolezni ali v nje nadalnjem teku opazuje bljuvanje ali tudi krvavobarvana driska, časih pa blato v malih krvavobarvanih ali pa z močno krvavo sluzjo prevlečenih kepah. Bolni prašiči imajo vročino, se tresejo po životu, njih koža se čuti zdaj vroča, zdaj mrzla in je večkrat, zlasti okoli ušes, na rilcu, pod vratom, na trebuhu ali pa na notranji ploskvi stegen temnordeče ali višnjevo barvana; v največ slučajih se prikažejo krastavi izpuščaji. V začetku so oči solzne, kmalu pa jih zamaže vlačen krmeželj, ki jim oči na pol zapre. Prašiči kmalu shujšajo in poginejo večkrat že po malo dneh; časih pa traja bolezen več tednov, v redkih primerih tudi več mesecev.

Pri novo kupljenih prašičih se pokažejo znamenja bolezni navadno kmalu potem, ko se denejo v svinjak, in so tako očitna, da jih osebe, ki krmijo prašiče, morajo zaznati, če le nekoliko pazno gledajo na živino. Že to, če opazijo živinski posestniki znamenja, ki se pokažejo ob začetku bolezni, jim nalaga dolžnost, da morajo stvar nemudoma naznaniti občinskemu predstojniku.

Končno se nujno svari vsakdo tudi pred nasledki, ki jih ima za seboj prikrivanje svinjske kuge, kakor tudi pred uvažanjem prašičev iz inozemskih ozemelj, v katerih še razsaja kuga, in še posebno pred tihotapljenjem s prašiči, in se poudarja, da se bodo prestopki zgoraj omenjenih ukazov ali na njih podstavi izdanih predpisov, ki ne spadajo pod kazenska določila občnega zakona o živinskih kugah z dné 29. februarija 1880.,

Pa podstavi tih ukazov se bodo od zgoraj navedenega dné dalje poznoßali vsi prašiči, ki so za svinjsko kugo obolelí, kakor tudi vsi, ki po sumljivi, da so bolni za svinjsko kugo, in razvotako vsi tisti, ki so bili izpostavljeni nevarnosti, da kugo nalezejo. Ako pa dotični prašiči posestniki vsaiso izpolnjujejo v tem oziru obstoječe predpise, ki nameravajo ubraniti, da se svinjska kuga na zasnee, in ako so, kakor je ukazano, pravočasno naznanili, da se je kuga zakela, ali da so se pri prašičih pokazala kugovemna znamenja, tedaj se jim za prašiče, ki se sporazmejo ße za zdrave, iz državnega zaklada plača odškodnina v visokosti 35 odstotkov izračunjene vrednosti in se jim za plemenske svinje kakor tudi za take mlade svinje, o katerih je dokazano, da so za plemo namenjene, dovoli ße 25 odstotkov nadplačila. Da se pa prašičjim posestnikom vzamo vsak vzrok, da bi prikrivali kugo, se za prvih 60 dni, štetih od dneva, ko nastopi v veljavnost ocesarski ukaz, tudi za prašiče, ki bi se v tem času sporazmali za bolne, prizna odškodnina v znanem znesku 50 odstotkov njih vrednosti. Po preteku prvih šestdesetih dni se za prašiče, ki so se sporazmali za bolne, ne more dati nobeno povračilo in tudi, kadar se dokaže, da so se kršili dotični zakoni in predpisi, se odškoduje samo doseženo izkupilo za zaklane prašiče, od tega izkupila pa se poprej odštejejo vsi stroški, ki so nastali valed uradnega poslovanja oblastev.

O bolezni svinjske kuge in o znamenjih, s katerimi se navadno prikaže, naj ljudi naslednjo poučilo:

Svinjska kuga je najslajiva živinska bolezen, ki je bila v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, do najnovejšega časa popolnoma neznana. In ki zastopalji prašičji posestniki niso pazili na nje in so jo delomа zamenjavali s svinjsko rdečico. Njena nalezljivost je veliko večja kakor ona kraine rdečice. In svinjska kuga napade navadno večino prašičev, časih pa samo vse prašiče tistih dvorcev, ki jih zadene; tudi pogina med obolelimi prašiči je neprimerno večji, kakor pri kraini rdečici; večina prašičev poginе za njo. Njeno razširjanje posebnje zlasti trgovina s prašiči, prenaša in razširja se pa tudi drugače; z ljudmi, ki krmijo prašiče, s takovanimi svinjskimi vozarji, z raznimi predmeti in zlasti z gnojem iz okuženih svinjskov hlev. S tem, da se za svinjsko kugo obolelí prašiči za silo poboljšajo, nastanejo v dotičnih dvorcih nevarna kužna gnezdišča in izvirališča vedkrat za dalje časa, in dokazano je tudi, da se kuga tudi z mesom in z odpadki takih zaklanih prašičev dalje razširja.

Mesa takih bolnih prašičev je škodljivo človeškemu zdravju in vedkrat je na ele takšna, kakor kubano meso. Prašiči, ki obole samo v manjši meri, ali pa, ki kažejo zopet boleznи vsé odporneati, ki se zatorej kažejo samo mimogrede bolehni, posebno mnogokrat zanese to kugo. Najmanj odporneati zopet to kugo kažejo mlajši prašiči (mali in odstavljeni prašiči).

Ouvolio se prenaša z izopeno sapo, z izmetki, ki jih bolna žival pri kašljanju izmeče iz sebe, s slupno krmo, ozirома z ostanki krme, z napajalicami, z blatom in scalnico, z gnojem, s stelji in posodo iz okuženih svinjskov hlev itd.

Bolezen obolí v tem, da se vnamejo pljuča in grevа, in da to vnetje nadi ćrevesno sluznico; v mnogih primerih bude obole tudi oboli in scalni organi sploh. Mnogokrat nadi bolezen tako kakor ćrevesno sluznico tudi sluznico v vilen, v goltanca, v požiralniku in nagnjiku. Znamenja bolezni so kakšno resnično po tem, da obole pljuča ali pa ćreva, ozirома sopila ali pa prebavila. Bolezen se začne s tem, da prašiči izgube slast do jedi, da so šetni, zelo obnemogli in slabotni, zlasti v zadnjem delu; boja je mesla in opotečna v zadnjem delu, noge so trde, korаki kratki. Prašiči mnogo leže, se zarivajo pod stelje, vstajajo neradi in je težko, kruljo poredkoma in brigavo, kašljajo malo, vedkrat komaj slišno, kratko, sopejo hitro, močno gibajo trebuh. Vedkrat se v zadetku bolezni ali v njo nadaljnjem teku opazuje bljuvanje ali tudi krvavobarvana driska, časih pa blato v malih krvavobarvanih ali pa z močno krvavo slujo prevlečenih kepah. Bolni prašiči imajo vročino, se trezejo po životu, njih koža se časi zdaj vroča, zdaj mrzla in je vedkrat, zlasti okoli ušes, na rilcu, pod vratom, na trebuhu ali pa na notranji plosknji stegen temnordeče ali viličnjevo barvana; v največji slučajih se prikažejo krastavi izpuščaji. V zadetku so oči solzne, kmalu pa jih zamaže vlažen krmeljl, ki jim oči na pol zapre. Prašiči kmalu shujšajo in poginejo vedkrat že po malo dneh; časih pa traja bolezen več tednov, v redkih primerih tudi več mesecev.

Pri novo kupljenih prašičih se pokaže zunanja bolezni navadno kmalu potem, ko se dovedejo v svinjak, in so tako oslaba, da jih osebo, ki krmijo prašiče, morajo zaznati, da je nekoliko pazno gledajo na živino. Že to, da opazijo živinski posestniki zamenja, ki se pokažejo ob zadetku bolezni, jim nalaga dolžnost, da morajo stvar naznanuti naznanili obćinskemu predstojniku.

Kočno se nujno svari vsakdo tudi pred nakladi, ki jih ima za sebol prikrivanja svinjske kuge, kakor tudi pred uvažanjem prašičev iz inozemskih oseselj, v katerih se razsaja kuga, in se posebno pred tlobstopljenjem s prašiči, in se poudarja, da se bodo prestopki vzgoraj omenjenih ukazov ali na njih podstavi izdanih predpisov, ki so spadajo pod kazenska dolžila obsojega za kuna o živinskih kugah z dné 29. februarija 1880.

drž. zak. št. 35, oziroma pod kazenska določila zakona z dné 24. maja 1882, dr. zak. št. 51, kaznovali z globo od 5 gld. do 100 gld. ali pa z zaporom od 24 ur do 20 dni. Kadar pa se s takšnim ravnanjem zoper določila teh ukazov ali na njih podstavi izdanih odredb provzroči kakšen v členu I., § 45, zakona z dné 24. maja 1882, drž. zak. št. 51, navedenih težkih nasledkov, tedaj se takšno ravnanje zoper omenjena določila kaznuje kot pregrešek po tem mestu zakona.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Izvrševalni odbor desnice se je bil sešel 25. maja na Dunaju. Dal je izjavo, da bo glede pogodbe z Ogersko stala desnica na istem stališču z vlado in da bo z vsemi močmi delala za to, da se pogodba dožene v korist ogersko in avstrijsko. Desnica hoče podpirati sedanje avstrijsko ministerstvo, ker postopa pravično. Veliko vprašanje pa je, ali se bo to ministerstvo še kaj časa držalo.

Na Dunaju se vrše že dolgo časa **posvetovanja ogerskih in avstrijskih ministrov** ob predsedstvu cesarjevem. Ogri so s svojimi zahtevami glede nagodbe skrajno predrzni. Ogrski listi naravnost pišejo, da se mora njih minister predsednik Széll vrniti z Dunaja kot zmagovalec ministra predsednika Thuna! Thun mora odstopiti, tako vpijejo. — Thunovo stališče je res jako težavno vkljub temu, da mu je izvrševalni odbor desnice izrazil svoje zaupanje in mu obljubil, da ga bo podpiral. Morda se v kratkem izvrši premenba v ministerstvu.

Kaj je novega po širokem svetu?

V nizozemskem mestu Haagu na kraljevem gradiču se vrši **mirovno posvetovanje**, kakoršno je bil lani nasvetoval miroljubni ruski car Nikolaj II. Odposlanci vladajočih velikih držav sklepajo, kako bi se dosegel svetovni mir, da ne bi bilo treba državam toliko milijonov žrtvovati za vojaštvo leto za letom. Ali pa bo to posvetovanje odličnih državnikov vseh velikih držav sveta rodilo zaželjen sad? Težko! Saj so pri tem posvetovanju zastopniki držav, ki so naravnost proti miru. Nenasitna Anglija hoče dobiti v svojo last največji del Azije in Afrike in snuje zadnji čas nekako zvezo avstralskih držav pod svojim žezlom. S čim namerava vse to izvršiti? Gotovo z orožjem. Nemčija tudi kaže, zlasti zadnje leta, da hoče pridobiti kar največ tuje posesti za-se, v Evropi kakor v drugih delih sveta — seve zopet z vojno silo. Turčija bi rada še dalje klala kristijane . . . Če človek to premišlja, ima malo upanja, da bo mirovno posvetovanje v Haagu imelo kaj vspeha.

Domače vesti.

(Prevzvišeni nadškof Goriški dr. Jakob Missia,) postal je kardinal. Sveti Oče bodo odposlali svojega nečaka, da jim lastnoročno izroči insignije kardinalskega dostojanstva.

(Kanonikom v Novem mestu) imenoval je presvitli cesar preč. gospoda Josip Jaklič-a, dosedaj župnika v Dolenji vasi pri Ribnici.

(Red „Usmilj. bratov“) imel je pretečeni mesec v Gradcu volitev. Za samostan v Kandiji pri Novem mestu sta zopet voljena dosedanja p. t. gospoda, namreč: Prior Fr. Kajetan Popotnik in podprior Fr. Rafael Dedek. Tukajšnji g. Fr. Anton Döller pa je voljen priorjem v Algersdorf poleg Gradca.

† (P. Gottfried Hlebec), frančiškan, umrl je dne 11. maja v Brežcah. V mladih letih je bil profesor na novomeški gimnaziji, pozneje v raznih samostanih nastavljen za gvardijana. V zadnjih letih je bival v Brežicah, ter bil jako delaven na prižnici in v spovednici. R I. P.

(† Umrla) je minolo soboto gospa Ivana Nep. Schwarz roj. Sirnig, rojena Ljubljančanka, po dolgi silno mučni bolezni. Blago in dobrotljivo gospo bo marsikdo težko pogrešal. Pogreba udeležilo se je kljub slabemu vremenu prav obilo in najodličnejšega občinstva. Naj v miru počiva!

(Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Ljubljani) napravi v nedeljo 25. t. m. izlet v Zatičino in na Muljavo. Izleta se udeležita tudi Dolenjsko pevsko društvo in šola Glasbene Matice v Novem mestu; natančni vzpored se naznani v prih. listu.

(Češki gostje v Ljubljani.) Binkoštno nedeljo opoludne pripeljalo se je 57 čeških gostov v Ljubljano, katere je na južnem kolodvoru v imenu mesta pozdravil župan Hribar in pevskih društev „Ljubljana“ in „Slavec“, zatem „Slov. plan. društva“ in „Sokola“ načelniki. Obiskali so potem Smarno goro in Postojno ter se v torek vrnili zopet domov.

(Slavnost in shod) krščanskih socijalistov v Ljubljani, ktero smo v zadnjem listu priobčili, vršila se je minolo nedeljo na posebno sijajen način. Udeležba je bila ogromna; tudi iz Novega mesta je bilo mnogo udeležencev. Vladal je najlepši red.

(V šoli „Glasbene Matice“ v Novem mestu) bode pouk v igranju na klarinet, flavto i kontrabas nadaljeval gospod Poula, ker je učitelj gosp. Bič odšel iz Novega mesta.

(Zdravniško zborovanje.) Izmed vseh bolezni pobere jetika največ ljudi. V Avstriji umrje izmed sto prebivalcev trinajst na jetiki; zato zbralo se je dne 24. maja v Berolinu nad 2000 zdravnikov, da se posvetujejo, ali in kako bi se dalo jetiki zoperstavljati. Prišli so zdravniki in odposlanci skoro vseh dežel, celó iz Amerike. Tega zborovanja udeležil se je tudi gosp. dr. Defranceschi iz Novega mesta, kteri se vrne iz tega zborovanja danes domov.

(Božja služba in cerkveno žegnanje v cerkvi sv. Nikolaja na Gorjancih) bo 3. pobinkoštno nedeljo dne 11. junija ob 10. uri. Ker ima ta cerkev še plačati dolga 1335 gld., in je njej treba še druzega zvona, ko sedaj le eden sam zvón visi v zvoniku, in cerkev nima druzih prihodkov kakor prostovoljne darove radodarnih src, bode ta dan med sv. mašo tudi darovanje za cerkvene potrebe, h kteremu darovanji vabi častilce svetega Nikolaja, mogočnega varuha zoper povodenj in hudo uro, cerkveno predstojništvo podružnice sv. Nikolaja na Gorjancih.

drž. zak. št. 35, ozirama pod karencna določila zakona z dne 24. maja 1882, dr. zak. št. 51, kazovali z globo od 5 gld. do 100 gld. ali pa z zaporom od 24 ur do 20 dni. Kader pa se s takšnim ravnanjem zoper določila teh ukazov ali na njih podstavi izdanih odredb proverodi kakšen v člen I. § 45, zakona z dne 24. maja 1882, drž. zak. št. 51, navedenih takih nasledkov, tedaj se takšno ravnanje zoper omenjena določila kaznuje kot prestopek po tem mestu zakona.

Kaj je novega po avstrijskem ceasrstvu?

Izpremembi odbor deželne se je bil sešel 25. maja na Dunaju. Dal je izjavo, da bo glede poseobe z Ogersko stala dosnica na istem stališču z vlado in da bo z vsemi modmi delala za to, da se poseobe dočene v korist ogersko in avstrijsko. Deželna dosnica bodo podpirali sedanje avstrijsko ministerstvo, ker posebna pravična. Velika vprašanje pa je, ali se bo to ministerstvo že kaj dalo drlalo.

Na Dunaju se vrši že dolgo časa posvetovanje o avstrijskih ministrov ob predsedstvu cesarjevem. Ogri so s svojimi zastavami glede nagodbe avstrijne predrzni. Ogrski listi naravnost pišejo, da se mora njih minister predsednik Szell vrniti z Dunaja kot zmagovalec ministra predsednika Thuna! Thun mora odstopiti, tako vpijejo. — Thunovo stališče je res jako težavno vsljub temu, da mu je izvrševanje odbor deželne izvrsil svoje zaupanje in mu obljubil, da ga bo podpiral. Morda se v kratkem izvrši prememba v ministerstvu.

Kaj je novega po širokem svetu?

V nizozemskem mestu Haagu na kraljevem gradišču se vrši mirovno posvetovanje, katerega je bil lani nasvetoval mirotljubni ruski car Nikolaj II. Odposlanci vladajočih velikih držav skleno, kako bi se dosegel svetovni mir, da ne bi bilo treba državam tolike milijonov žrtovati za vojaštvo leto za letom. Ali pa bo to posvetovanje odločilnih državnikov vseh velikih držav svetu rodilo zaželjen sad? Težko! Saj so pri tem posvetovanju zastopniki držav, ki so naravnost proti miru. Nemčija Anglija bode dobili v svojo last največji del Afrike in mnoge zadnji čas nekako zvezo avstralskih držav pod svojim žezlom. S čim numerva vse to izvršiti? Gotovo z orožjem. Nemčija tudi kaže, zlasti zadnje leta, da hoče pridobiti kar največ tuje posesti za-se, v Evropi zakor v drugih delih sveta — seve zopet z vojno sile. Turčija bi rada že dalje časa kristjane . . . Ce dovolj to premišlja, ima malo upanja, da bo mirovno posvetovanje v Haagu imelo kaj vspeha.

Domače vesti.

(Prevzvišani nadškof Goriški dr. Jakob Missia,) poseti je kardinal Sveti Oče bodo odposlali svojega nadsla, da jim izročno izročil insignije kardinalskega dostojanstva.

(Kanonikom v Novem mestu) imenoval je prevzvišli cesar pred kopoda Josip Jakliča, dosedaj župnika v Dolenji vasi pri Ribnici.

(Red „Usmilj. bratov“) imel je prestesni mesec v Gradcu volitev. Za samostan v Kandji pri Novem mestu sta zopet voljena dosedanja p. t. gospoda, namreč: Prior Fr. Kaletan Popetnik in podprior Fr. Rafael Dadek. Tudi sedaj g. Fr. Anton Dolšer je voljen priorjem v Algerodvor poleg Gradca.

† (P. Gottfried Hlebec), frančiškan, umrl je dne 11. maja v Brežah. V mladih letih je bil pri-ljaor na novomeški gimnaziji, pozneje v raznih samostanih nastavljen za gvardijana. V zadnjih letih je bival v Brežicah, ter bil jako delaven na prižnici in v spovedalci. R. I. P.

(† Umrla) je minolo soboto gospa Ivana Nep. Schwarz roj. Sirnig, rojena Ljubljančanka, po dolgi mučni bolezni. Blago in dobrotljivo gospo bo marsikdo težko pogrešal. Pogreba nebožčika se je kljub nalednim vremenu prav obilo in naglobljenjega občinstva. Naj v miru počiva!

(Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Ljubljani) napravi v nedeljo 26. t. m. izlet v Zatičino in na Malijavo. Izleta se udeležita tudi Dolenjsko pevsko društvo in šola Glasbene Matice v Novem mestu; natančni vzpored se naznani v pri. listu.

(Osebni vestje v Ljubljani.) Binkoštna nedelja opoldne pripeljalo se je 27 čeških gostov v Ljubljano, katere je na intiem kolodvoru v imenu mesta pozdravil župan Hribar in pevskih društev „Ljubljana“ in „Slavec“, zatem „Slov. pjan. društva“ in „Sokola“ nečelnik. Obiskali so potem Smarno goro in Postojno ter se v torek vrnili zopet domov.

(Slavnost in sobo) kraškanskih socijalistov v Ljubljani, katero smo v zadnjem listu priobčili, vršila se je minolo nedeljo na poseobno nijajen način. Udeležba je bila ogromna; tudi iz Novega mesta je bilo mnogo udeležencev. Vlaki je naljepši red.

(V koli „Glasbene Matice“ v Novem mestu) bode ponk v igranju na klavirnet, harfo i kontrabas nadaljeval gospod Fonia, ker je vstoji gosp. Bič odšel iz Novega mesta.

(Zdravniško sdorovanje.) Izmed vseh bolezni poboro jetika največj lipati. V Avstriji umrje izmed sto prebivalcev trinajst na jetiki; zato zbralo se je dne 24. maja v Berolinu nad 2000 zdravnikov, da se posvetujejo, ali in kako bi se dalo jetiki zoper-stavljati. Priši so zdravniki in odposlanci skoro vseh dežel, celo iz Amerike. Tega zborovanja udeležil se je tudi gosp. dr. Detranceschi iz Novega mesta, ktori se vrne iz tega zborovanja danes domov.

(Roža zlatka in cerkveno šegnanje v cerkvi sv. Nikolaja na Gorjancih) bo 3. prihodnjo nedeljo dne 11. junija ob 10. uri. Kar ima ta cerkev se plačati dolga 1885 gld., to je nje! treba se drugega svoma, ko sodaj je edan zaza zvon vini v zvonika, in cerkev nima dravih pridobitev kakor prostovoljne darove radodarnih sv. boža ta dan nad sv. mašo tudi darovanje za cerkvene potrebe, k kterem darovanji vabi častitlja svetega Nikolaja, mogoče nega verska zopet poredeni in kako sv. cerkvenega premoženja podrukrine sv. Nikolaja na Gorjancih.

(Na smrt obsojeni cigan Simon Held) je še vedno pod ključem okrožne sodnije novomeške. Obsodba na smrt bila je na najvišjem mestu potrjena, in dne 18. maja mu je bilo naznanjeno, da ga prihodnje jutro obesijo. Rabelj z dvema pomočnikoma je bil že tukaj, in kol za zločinca pripravljen. Toda vzbudila se mu je ciganska prekanjenost. Zahteval je preiskovalnega sodnika, da bo še druge zločince naznanil, in kaj vemo, kako se je vse to po uradnih potih vršilo? Toliko je istina, da cigan še živi, dasiravno je zločinstva kriv, ter kazen smrti tudi zaslužil.

(Iz Zaplaza.) V torek po Binkoštih je tu-sem priromala 4 do 5 stotin broječa množica skupno v treh procesijah z duhovniki iz Dol, Šentjurija pod Kumom in iz Polšnika. Opravili so lepo božjo pot in menda to iz namena, ker so ondotnim faranom po čast. gosp. župniku Šalehar-ju in gg. lazaristih iz Maribora vpeljali jim letos lepo „družbo Marijinih otrok“.

(Krasen uspeh umetnega gnojila.) Kdor se hoče prepričati, kako krasnega uspeha da je gnojenje z umetnim gnojilom, potrudi naj se iz Novega mesta proti Božjem grobu ter opazuje sadovnjak deželne kmetiške šole na desni strani ceste. Tam bode videl čez meter visoko, kaj gosto z esparzeto pomešano travo, in to na popolnoma skalovitem svetu. V govoru stoječe zemljišče dokazuje tudi prav jasno, kaka izvrstna krmska rastlina da je za kamnit kraški svet esparzeta, katere se pri nas, žal, še dosti premalo seje.

(Prošnja.) Dne 7. pret. m. se je ustanovilo „Slovensko izobraževalno in zabavno društvo Naprej“ v Gradcu, ki ima namen, postati zavetišče slovenskim delavskim stanovom, da ne propadejo germanizaciji in demoralizaciji. Ozire, s katerimi se mora boriti mlado društvo, so jako velike in premagati jih moremo le, če nas podpirajo rojaki v domovini. Zato se obrača podpisani odbor do vseh rodoljubov, da nas blagovolijo podpirati s slovenskimi knjigami, recimo družbe sv. Mohorja i. dr., ki jih več ne rabijo. Vsaka pošiljatev se sprejme najhvaležnejše. Naslov: Naprej, Bürgergasse 18./I. Gradec. Za odbor: Alojzij Erbežnik, predsednik; stud. phil Evg. Jarc, tajnik.

(Vreme.) Kaj žalostna poročila donašajo nam časniki o vremenu letošnjega binkoštnega pondeljka 22. maja. V dosti krajih Dolenjske je ta dan toča velikansko škodo prouzročila. Tako okolo Višnjegore, Grosupelj, potem okolo Žužemperka, Zagradca, Smihela pri Zagradcu, pa tudi v bližini Ljubljane. Odločno največjo škodo prouzročila je pa na Belokranjskem, na Vinici, Podzemlji, Semiču, Črnomlju, kjer je, kakor se čuje, še le zasajene nove cepljene vinograde grdo zdelala. Je pač za občudovati. Z največjim trudom so se ljudje novih vinogradov lotili, zdaj jih pa toča vničuje. Naši vinogradniki okolo Novega mesta tožijo, da ni toliko zaroda po vinogradih, kakor ga je bilo v prošlem letu. Nekateri ga cenijo komaj na dve tretjini, pa še ta se jim nič kaj ne dopade, ker je nek slaboten, glistčast, namesto da bi bil zastaven. Zdajšno, kaj neugodno vreme utegne ga pa še bolj zvilčiti. Dosti vina se ni nadjati, prav dobrega pa že clo ne, kajti ako ob svetem Urbanu trta še prav nič ne cvete, kakor letos, potem se ni Bog vedi kakega vina nadjati. — Gledé škode po toči dostavimo še tukaj, da je ista za poškodovane okraje Črnomelj, Novomesto, Litija, Ljubljana in Kamnik cenjena na 350.000 goldinarjev.

(Jezus Kristus pravi Bog.) Pregled najvažnejših dokazov tej temeljni resnici krščanske vere. Spisal dr. Ivan Svetina, katehet in profesor na c. kr. višji gimnaziji v Ljubljani. — Tako se glasi naslov novi knjižici, ki se dobiva v Ljubljani v Katoliški bukvarni in pri Ivan Bonač-u. Cena 40 kr., po pošti 43 kr. Čisti dohodek je namenjen v prid notranji opravi za kapelico sv. Alojzija v novem poslopju c. kr. višje gimnazije v Ljubljani.

Razne vesti.

*(Društvo avstrijskih narodov.) Dne 27. maja je c. kr. okrajnega glavarstva komisar, gospod Kresse zbranim županom novomeškega sodnijskega okraja pojasnjeval velike koristi društva avstrijskih narodov, ktero namerava občinam ob vremenskih nezgodah, požaru, povodnjih ali drugih nesrečah hitro in zdatno pomagati. Da naše bralce nekoliko sežnanimo s tem obširnim društvom, posnamemo iz dotičnega oklica naslednje:

„Društvo avstrijskih narodov“ ima namen, organizovati občno dobrodelnost v svrho pomoči po elementarnih nezgodah. Mnogoštevilni viri dejanske človekoljubnosti naj se zjedinijo po svojih smotrov zavedajočem se vodstvu v mogočno reko, iz katere bo možno hitro in znatno pomagati vsem onim, katere je zadela nesreča.

„Društvo avstrijskih narodov“ naj postane vedno obstoječa dobrodelna institucija, s katero si narodi nekako zagotové „prvo in hitro pomoč“ po elementarnih nezgodah. Društvo bodi nevtralno središče, kjer umolknejo vse diference, kjer naj se nas vseh najboljša čutila dejanski izkažejo, kar naj omogoči, da usahnejo solze nesrečnikov, in da se skrb za bodočnost premeni v veselo upanje.

Z udano hvaležnostjo pozdravljamo okolnost, da je Nj. c. in kr. visokost gospod nadvojvoda Rainer milostno prevzel protektorat našega društva. Pod tem protektoratom nam je 2 dec. t. l. kot 50. obletnica slavnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja in kralja povod, izročiti javnosti poziv na ustanovitev „društva avstrijskih narodov“. Ta spominski dan bodi priporočilo našemu pozivu, kateri gotovo najde odmev v srcu našega milostnega Gospoda, saj ga v minolem stoletju ni dneva in je ni ure, ki bi ne svedočila o Njega nevsahljivi, nikdar odrečeni pomoči siromakom. Neločljiv od osebe Vladarjeve in njegove vladarske dobe je spomin na ono vzorno ženo, ki je na strani cesarja kakor angelj milosti in dobrote 44 let izvrševala svoje materinske dolžnosti. Vzvišena mučenica spi večno spanje mej svojimi predniki, nje spomin pa je živ v hvaležnih srcih narodov. Ta blesteči spomin hočemo vplesti v delo usmiljenja, katerega smo se lotili. Naj bi nje duh za nas prosil in nas ščitil!

Narodi avstrijski! Ustanoviti hočemo organizacijo, s katero bode Avstrija dala svetel vzor vsem drugim državam. Dobro delo storiti je veselje! Dobro delo storiti je dolžnost! Še bolj pa je vsak dober in plemenit človek vesel svoje lastne dobrodelnosti, ako vé, da dosegajo njegovi mali darovi posredovanjem poklicanih zaupnikov svoj namen. Zategadelj vabimo vse občine, okraje, društva, zadruge, korporacije in vsakega posameznika, naj pristopijo našemu društvu, v katerem naj se zberó vsi narodi na podlagi človekoljubja, v svojo lastno srečo, na večjo slavo naše dinastične zveze in v čast naši veliki skupni domovini. Vsi prebivalci Avstrije naj postanejo jedna sama velika armada prostovoljcev človekoljubnosti in naj pomorejo z združenimi močmi premagati grozne sovražnike človeštva,

(Na smrt obsojeni sirota Simon Heid) je že vedno pod kliučem okrožne sodnije novomeške. Obsodba na smrt bila je na navičjem mestu poročena, in dne 18 maja ma je bilo naznanjeno, da ga prihodnje jutro obesijo. Rabelj z dvema pomočnikoma je bil že tukaj, in kol za vdolnico pripravljen. Toda izvedela se ma je cigavska prekanjenost. Zahtevaj je preiskovalnega sodnika, da bo že drugo zdolnico naznanil, in kaj vemo, kako se je vse to po uradnih potih vršilo? Tolika je istina, da civan že živi, dasiravno je zdolnitva krivi, ter kazen smrti tudi zaslužil.

(Iz Zapiska.) V torek po Binkoštih je izvrsna pirotnanja 4 do 5 stotin brojeva množica slapno v trsh procesijah z dahovniki iz Dol. Šentjurija pod Kamnom in iz Polšnika. Opravili so lepo bogoslužje pot in mnogo to iz nasnas, ker so onbotnim farnam po dust. Gosp. župnik Šalehar-ja in gg. kaplanih iz Marihora vpeljali jim lepo „drušbo Marijinih otrok".

(Kranjsen napeh umetnega gnojila.) Kdor se bode prepričati, kako kranjsga napeha da je gnojenje z umetnim gnojilom, potrudi naj se iz Novega mesta proti Bočjem grobu ter opazuje nadvonjak delne kmetiške šole na desni strani ceste. Tam bode videl ces mater visoko, kaj gosto z separato posnedano travo, in to na popolnoma skalovitem svetu. V gozvom stoječe zemljiške dokazila tudi prav jasno, kako izvrstna krmska rastlina da je na kamnit kraški svet saprcata, katero se pri nas, žal, le dosti premalo seje.

(Frohnja.) Dne 7. prot. m. se je ustanovilo „Slovensko izobraževalno in zadavno društvo Napre" v Gradcu, ki ima namen, postati zavetišče slovenskim dolavskim stanovom, da se propadeje germanizacija in demoralizacji. Ovire, s katerimi se mora boriti nalado društvo, so jako velike in premagati jih mi more le, ce nas podpirajo rojaki v domovini. Zato se obrada podpisani odbor do vseh rodoljubov, da nas žlagoljiko podpirati s slovenskimi knjigami, recimo drušbe Mohorja i. dr., ki jih vsé na razlo. Vsaka posiljatev se sprejme najhvaležnejše. Naslov: Napre, Gregorčičeva 18/I. Gradec. Za odbor: Aloijzij Kreačnik, predsednik; stud. phil. Evg. Jarc, tajnik.

(Vremena.) Kaj žalostna poročila donašajo nam zadnji o vremenu letošnjega binkoštnega ponedeljka 2. maja. V dosti krajih Dolenjske je dan toda vednako škode pronarodila. Tako okolo Vinjegora, Ivanjkovega, potem okolo Žužemperka, Zagrade, Šmihela pri Zagradcu, pa tudi v bližini Ljubljane. Obilno je vsiljo škode pronarodila je pa na Belokranjskem, v Vinici, Podzemelji, Semiču, Črnomlju, kjer je, kakor slišamo, da je zasajene nove cepljene vinograde grozno zbala. Je pač za obupavati. Z navrešjim trudom se ljudje novih vinogradov lotijo, ali jih pa toda ne dobijo. Novi vinogradniki okolo Novega mesta toužijo, da ni toliko zarada po vinogradih, kakor ga je bilo v prejšnjem letu. Nekateri ga cenijo komaj na dve treting, ali da ta se jim niti kaj ne dopada, ker je nek slabega, glistčasti, namesto da bi bil zastaven. Zdajšno nenagodno vreme utegne ga pa še bolj zvišati. Ali vina se ni nadlati, prav dobrega pa že ne, ali ako ob avstem Urbanu trta ne pray niti ne cvete, kakor letos, potem se ni Bog vedi kakega vina nadlati. Glede škode po toči dostavimo še tukaj, da je iste podlovovane okraje Črnomelj, Novomesto, Ljubljana in Kamnik cenjene na 860.000 goldinarjev.

(Jezus Kristus pravi Bog.) Pregled najvažnih dokazov tej temeljni resnici krščanske vere, spisal dr. Ivan Svetina, katehet in profesor na c. kr. višji gimnaziji v Ljubljani. — Tako se glasi naslov novi knjižici, ki se dobiva v Ljubljani v Katoliški bukvarni in pri Ivan Bonač-u. Cena 40 kr., po pošti 43 kr. Ciati dobodek je namenjen v prid notranji oprravi za kapelico sv. Aloizija v novem poslopju c. kr. višje-gimnazije v Ljubljani.

Razno vesti.

* (Društvo avstrijskih narodov.) Dne 27. maja je c. kr. okrajnega glavarstva komisar, gospod Kressa zbranim izpanom novomeškega sodnijskega okrajsa poljanjevalci velike koristi društva avstrijskih narodov, kjero namerava obiranm od vremenskih nezgoda, požarn, povodnjih ali drugih nesreča biti in zdatno pomagati. Da naše brice nekoliko sedanimo s tem obširnim društvom, poznamemo iz dotičnega okliča naslednje:

„Društvo avstrijskih narodov" ima namen, organizovati odčno dobrodelnost v avrbe pomoči po elementarnih nezgodah. Množstevilni viri dejanske človeljubnosti naj se zjedinijo po svojih moćnih zavedajočem se vodstvu v mogočno reko, iz katere bo možno bitro in zdatno pomagati vsem onim, katere je zadela nesreča.

„Društvo avstrijskih narodov" naj postane vedno obstoječa dobrodelna institucija, a katero si naroči nekako zagotovo „prvo in bitro pomoč" po elementarnih nezgodah. Društvo bodi nevtralno političa, kjer nemškega vse diference, kjer naj se naj vsem najbolja čutila delavski izkazalo, kar naj omogoči, da nasledno solza nesrečnikov, in da se skrb za bodočnost premani v vsaeio upanje.

Z nadno bvaležnostjo poudarjujemo okolnost, da je Nj. c. in kr. visokost gospod nadvojvoda Rainer milostno prevzel protektorat naćega društva. Pod tem protektoratom nam je 2 dec. t. l. kot 50. obletnica slavnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja in kralja pored izročili izvanredi poziv na naternovitev „društva avstrijskih narodov". Ta spominski dan bodi priporočilo našemu poziv, katari gotovo najde odmev v srcu naćega milostnega Gospoda, naj ga v mnogem stoletju ni dnevu in je ni ure, ki bi ne svedočila o Njega nevsahljivi, nikdar odrečeni pomoči siromakom. Neletijiv od osebe Vladarjeve in njegova vladarske dobe je spomin na ono vzoro čeno, ki je na strani cesarja kakor angelj milosti in dobrote 44 let izvršeevala svoje materinske dolžnosti. Vzvišena mučenica spi večno spanje mej svojimi predniki, nje spomin pa je živ v hvaležnih srcih narodov. Ta blesteči spomin bočemo vpisati v delo nemrljivja, katerega smo na lotili. Naj bi nje dah za nas prosil in nas žlotil!

Narodi avstrijski Ustanovitvi bočemo organizacijo, s katero bode Avstrija dala svoji vzor vsem drugim drržavam. Dobro delo storiti je veselje! Dobro delo storiti je dolžnost! Že bolj pa je vsak dober in plemenit človek vesel svoje lastne dobrodelnosti, ako ve, da dosegajo njegovi mali darovi poveličavanjem poklicanih, nanpnikov svoj namen. Zatekaoli vabimo vse občina, okrajo, drržava, zadruge, korporacije in vsakega posameznika, naj pristopijo našemu drštvu, v katerem naj se zbero vsi narodi na podlagi človeljubja, v svojo lastno srečo, na veselo slavo naše dinastične svaze in v čast naši velikoj skupni domovini. Vsi pravi Avstrija naj postanejo jedna sama velika armada protestovljeov človeljubnosti in naj pomorejo s združenimi moćmi premagati grozne sovražnike človeštva,

revščino, lakoto in bedo. Bodi nam dovoljeno izreči vljudno prošnjo, naj se prispevki in darila vsake vrste, normalni prispevki občin za pomožni zaklad, kakor letni prispevki kot členi pristopivših posameznikov, korporacij itd., za sedaj pošiljajo na odbornika gospoda Jos. viteza Brenner-Felsacha na Dunaju (Wien), IV. Favoritenstrasse 27, na kateri naslov je poslati tudi vsa vprašanja in dopise.

Na Dunaju 1. decembra 1898.

Poslanica.*)

Nižje razvidni zastopniki tukajšnih društev smo poveljstvu meščanske garde pismeno nasvetovali, naj se za upravo in vzdrževanje meščanske godbe ustanovi društvo, kajti godba ob sedanjih prihodkih in tej ureditvi nikakor ne zadostuje svojemu namenu. — Člani društva naj bi bili podporniki godbe. Društvo nima garde nikakor oškodovati. — Godci naj imajo kakor doslej gardsko uniformo, godba ima na redno zahtevanje gardo spremljevati kakor doslej pri vseh nastopih brezplačno i le na račun godbenega društva. V vseh druzih prilikah i vprašanjih godbe pa bi imel odločevati odbor društva, obstoječ iz devetih odbornikov, v kateri naj bi se volili izmed članov: dva zastopnika garde, odbornik mestnega zastopa, 6 zastopnikov pa izmed članov druzih tukajšnih društev. Od slednjih zastopnikov bi bili seve nekateri tudi lahko gardisti. Disciplinarni nadzor nad godci naj bi imel vedno iz gardistov voljen odbornik. Garda bi društvu prepustila instrumente in inventar — kar se je itak napravilo le iz podporniških, ne pa gardinih doneskov — toda vse bi se prepustilo le inventarično v porabo s tem, da se gardi vrne, ako društvo kdaj preneha, društvo pa bi na ta račun prevzelo plačila, kolikor jih garda morebiti še ima sedaj za godbo poravnati. Vsa druga določila, ki bi se sprejela v društvena pravila, bi se ne tikala razmerja do garde.

Poveljstvo garde smo opomnili, da bi se na ta način dohodki podvojili, godba pa bi se lahko izboljšala. — Dokler na ta naš nasvet ne dobimo povoljnega odgovora, ne moremo priporočati, da bi se sedanje vodstvo godbe gmotno ali kakorkoli podpiralo; podpirali pa bodemo godbo z veseljem, ako se po nasvetu uredi.

V Rudolfovem 31. maja 1899.

Za klub Dol. biciklistov dr. Grossman. — S. pl. Šladović, preds. nar. čitalnice. — Za ‚Dol. p. društvo' Skale.

Za „Dol. Sokol" Krajger. — Za prost. gas. društvo Gustin. — Za Glasbeno šolo E. Volčič.

*) Za vsebino te poslanice je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

V Novo Mesto meseca aprila in maja vračujoča se pisma:

John Pasich, Colorado — Frank Pleskovič, Hašnton — Jek. Šukle, Leadville — Alojzij Bautek, Podsreda — Johann Stina, Deutschland — Fiškol, Ljubljana — Josef Rieger, Spalato — Johann Schlenzer, Wien — Maria Gazvoda, Calumet — Jožef Kuplenik, Stelton — Mici Dular, Chicago — I. B. Gugenheimer, Memmingen — Oskar Eisenschmidt, Dresden — Ed. Blau, Laibach — Giuseppe Linze, Salermo — Johann Golob, Allegheny — Herrman Kellner, Eggenberg — Kosmanos, Jungbunzlau — Alojz Ztnah, Klagenfurt — Marija Stritar, Rudolfovo — Zastop ogersko-francosko zavar. društva, Ljubljana — Mici Stritar, Rudolfovo — Mici Stritar, Rudolfovo — Johann Drab, Pittsburg — Frank Jeriček, Harizon Hove — Carl Exel, Marburg — Marko Molek, Metlika — Regina Zegar, St. Stephan — Franc Černe, Ljubljana — Marija Gazvoda, Calumet — Jože Deželan, Stellton — Alojz Krašovec, Vašington — Frank Škufca, Kalumet — Urša Turk, Leadvile — Milan Orožen, Ljubljana — Theresia Butcher, Wien, — Rozi Schmidt, Fiume — Frau Rida, ? — Fran Šetina Hamborn — Paul Jurič, Kirhberg — Albertina Svetkovič, Pettau — Marija Terlep, Zatična — Alojz Krašoves, Vasington — Franc Papež, ? — Jakob Kušar, Weisskirchen — Gabriel Popovič, Schwanenstadt — Simončič, Ljubljana — Maria Paulin Reka —, Gospa Duler, Novo mesto — Frančiška Dežman, Nort Union Strit — Janez Lenard, Criple Creck — Jožef Škof, Ohajo — Marko Popovič, Il Bistrica — Adolf Haman, Rudolfswert — Josefine Rakec, Ljubljana — Oskar Eisenschmidt, Dresden — Johann Malnar, St. Francisco — Theresia Hinterwallner, Wien — Josef Blažič, Wien — Nikolaus Goleš, Volkach — Pietro Venturini, Althofen — Georg Badovinac, ? Bayern — Johann Golesch, ? — Karol Medic, Delovare — Mitar Bečich, Chikago — Marko Skukle, California.

Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

Dobrotniki iz Mesta in Kandije 33 gld. 90 kr., g. svètnik Štrukelj 4 gld., neimenovan gospod 4 kupone akcij „I. Nar. doma" 5 gld. 12 kr., gosp. župnik Fr. Avsec 5 gld, gosp. svètnik I. Kinsky 3 gld., slavna posojilnica v Črnomlju 20 gld., neimenovan gosp. kapelan 4 gld., gosp. župnik Jos. Lavrič 2 gld., gospa Mat. Chiaruttini 5 gld., Neimenovana 1 gld., gdč. Ana Kušljan 2 gld., gosp. Jos. Javornik 10 gld., gosp. župnik Josip Novak 5 gld., gosp. župnik Mat. Gerzin 5 gld., gosp. kapelan Volk Ivan 2 gld., gosp. Jakob Paučič, trgovec 10 klg. ajdove moke; gosp. Flor. Zorko vrečo krompirja.

Dr Jos. Marinko.

Loterijske številke.

Trst	20. maja	49	28	53	4	70
Gradec	27. „	81	35	90	59	4

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze milega sočutja mej boleznijo in ob smrti moje iskreno ljubljene nepozabljive soproge, gospe

Ivane Nep. Schwarz roj. Sirnig

izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo, posebno darovateljem krasnih vencev in vsem mnogobrojnim p. n. spremljevalcem pogreba drage rajne najtoplejša zahvala.

NOVO MESTO 30. maja 1899.

(159—1) Fridrich Schwarz, hôtelier.

Razglas!

Mestna občina novomeška razpisuje s tem službo hišnika v novi hiši za stanovanja, ki bode imel opravljati tudi službo hišnika v hiši št. 228 *a*.

Hišnik ima v novi hiši **prosto stanovanje.** Druzega plačila za svojo službo ne dobiva.

Mestno županstvo v Rudolfovem,

dne 25. maja 1899. (154)

revščino, lakote in bede. Rodi nam dovoljeno iscreti vljudno prošnjo, naj se prispevki in darila vsake vrste, normalni prispevki obdin za pomoćni zaklad, kakor letni prispevki kot člani pristopivših posamezniov, korporacij itd., za sedaj pošiljajo na odbornika gospoda Jos. viteza Brenner-Felsacha na Dunaju (Wien) IV. Paroriteństrasse 27, na kateri naslov je poslati tudi vse vprašanja in dopisi.

Na Dunaju 1. decembra 1899.

Poslanica.*)

Nikje razvidni zastopniki takšišnih društev smo povelitavu meščanske garde pismeno nazvetovali, naj se za upravo in vzdrževanje meščanske gorde natanovi društvo, kaiti godba ob sedanjih pridobkih in tej ureditvi nikakor ne nahostnje svojemu namenu. — Člani društva naj bi bili podporniki godbe. Društvo nima garde nikakor odločovati. — Godci naj imajo kakor dosaj gardsko uniforno, godba ima na redno zahtevanje garde upreseljevati kakor dosaj pri vseh nastopih brezplačno i le na rečen godbenega društva. V vseh druših prilikah i vprašanjih godbe pa bi imel odločevati odbor društva, obstoječ iz devetih odbornikov, v kateri naj bi se volili izmed članov: dva zastopnika garde, odbornik mestnega zastopa, 6 zastopnikov pa izmed članov druših takšišnih društev. Od sledečih zastopnikov bi bili zavo nekateri tudi lahko gardisti. Disciplinarni nadzor nad godci naj bi imel vedno iz gardistov voljen odbornik. Garda bi društvu preposlila instrumente in inventar — kar se je tiče nakupovanja le iz podporniških, ne pa gardinih denarjev — toda vse bi se prepustilo iz inventarjeno v porabo društvu pa bi na ta rečen prevzelo plačila, kolikor bi garda morebiti že ima sedaj za godbo potravnati. Vse druge dolžnosti, ki bi se pripeljala v društvena pravila, bi se ne tikala razmerja do garde.

Povelitavo garde smo opomnili, da bi se na naši dobodki podvojili, godba pa bi se lahko izdoljšala. — Dokler na ta naš nazvet ne dobimo povoljnega odgovora, ne moremo pripročati, da bi se sedanje vodstvo godbe gmotno ali kakoršnoli podpiralo; podpirali pa bodemo godbo z veseljem, ako se po nazvetu zgodi.

V Kudolfovem 31. maja 1899.

Za ljub. Dol. bralnico: S. pl. Blaćevič, Za „Dol. p. društvo" dr. Grossman, prada nar. Bralnice. Skala.

Za „Dol. Sokol" Za prost. gas. društvo Za Glasbeno šolo Kralječ. Gustin. R. Vodič.

*) Za vsebino te poslanice je urednitvo odgovorno le toliko, kolikor dotoka zakon.

V Novo Mesto mesecu aprila in maja vrnjoćen so plesna:

Jožef Paleč, Colorado — Frank Plesković, Hančton — Jak. Šubic, Leadville — Alojzij Bautek, Podravska — Johann Sutna, Decatschland — Fikel, Ljubljana — Josef Rieger, Spalato — Johann Schiessner, Wien — Maria Gazvoda, Calumet — Josef Kupšinik, Station — Mici Dular, Chicago — I. B. Grunwalsner, Memmingen — Oskar Eisenschmidt, Dresden — Ed. Hlan, Laibach — Giuseppe Lapre, Salerno — Johann Golob, Allegheny — Herrman Kellner, Regensberg — Kosmanos, Jungbunzlau — Alojz Zimah, Klagenfurt — Marija Sirtar, Rudolfovo — Zastop grafiko-francoskega

zavar. društva, Ljubljana — Mici Sirtar, Rudolfovo — Mici Sirtar, Rudolfovo — Johann Drab, Pittsburg — Frank Jeršek, Harison Hove — Carl Kezel, Marburg — Marko Molek, Metlika — Regina Zegar, St. Stephan — Franc Cerne, Ljubljana — Marija Gazvoda, Calumet — Joža Deželan, Stellton — Alojz Kralovec, Vašington — Frank Sluča, Kalumet — Urša Turk, Leadville — Milan Orožen, Ljubljana — Theresia Butcher, Wien — Rozi Schmidt, Fiume — Ivan Rida, ? — Ivan Šetinc, Hamburg — Paul Jurič, Kirhberg — Albertina Sveto — Kovič, Petten — Marija Terlep, Zatičina — Alojzij Kralovec, Vašington — Franc Papež, ? — Jakob Kukar, Weisskirchen — Gabriel Popovič, Schwanstadt — Simonič, Ljubljana — Maria Familia Reka — Gospa Dular, Novo mesto — Franciška Dežman, Novo Union Stirt — Janez Lenard, Chipie Creek — Josef Skof, Obalo — Marko Popovič, II Historica — Adolf Hamman, Rudolfswert — Jomfine Baker, Ljubljana — Oskar Eisenschmidt, Dresden — Johann Mainc — St. Francisco — Theresia Hinterwallner, Wien — Josef Blažič, Wien — Nikolaus Golob, Volkach — Pietro Venturini, Alibofen — Georg Radovinec, Bayern — Johann Golovch, ? — Karol Medic, Dolenjsko — Mitar Redich, Chicago — Marko Stukelj, California.

Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

Dopotulili iz Metta in Kandlja 35 gld. 90 kr., g. svetnik 5 gld. 12 kr., gosp. šupnik Fr. Avsec 5 gld., gosp. svetnik Kinsky 5 gld., slavna posojilnica v Cromolin 20 gld., nadzornik gosp. Kaplan 4 gld., gosp. šupnik Jos. Lavrič 2 gld., gospa Marija Chiavetina 5 gld., Neimenovana 1 gld., gdč. Ana Kuhljan 2 gld., gosp. Jos. Javornik 10 gld., gosp. šupnik Josip Novak 5 gld., gosp. šupnik Mat. Gerčin 5 gld., gosp. kapelan Vojk Ivan 2 gld., gosp. Jakob Pavlič, trgovec 10 kg. sladkorja; gosp. Fjor. Zorko vrelo kromplja.

Dr. Ios. Marinka.

Loterijske številke.

Trst 20. maja	49	28	53	4	70
Gradec 27. „	81	85	20	59	4

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze milega sočutja mej bolezniju in ob smrti moje iskreno ljubljene nepozabljive soproge,

Ivane Nep. Schwarz roj. Smrdelj

izrekam vsem neznanim, prijateljem in znancem najtopljejši zahvalo, posebno darovateljem krasnih venecev in vsem mnogobrojnim p. n. spremljevalcem pokojnice tiste žalostljive zadnje.

NOVO MESTO 30. maja 1899.

(156—1) Friderik Schwarz, bančnik.

Razglasi.

Mestna obćina novomeška razpisuje s tem slučajno v novi hiši za stanovanje, ki bode imel opravljati tudi mnogo dijakinj v hiši st. 222 c.

Hišnik ima v novi hiši prosto stanovanje. Dragega plačila za svoje stanovanje ne dobiva.

Mestno županstvo v Rudolfovem,

dne 25. maja 1899. (156)

Oklic.

Firm. 84.
Gen. I. 15/6.

Podpisano sodišče naznanja, da se je v zadružni register pri vpisu „Okrajna posojilnica v Mokronogu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo“ izvršil vpis pri občnem zboru dne 15. febr. 1899 za leto 1899 novo izvoljenega načelstva:

ravnateljem gosp. Jožefa Rohrman-a, not. kandidata, njegovim namestnikom gosp. Janeza Virant-a, župnika, tajnikom in blagajnikom gosp. Jerneja Ravnikar-ja, nadučitelja, odbornikoma gosp. Jožefa Gorjup-a, pos., krčmarja in župana, vsi v Mokronogu, in gosp. Frančiška Zupančič-a, posest. in krčmarja pri sv. Križu; namestnikoma odbornikov gosp. Mihaela Barbo, župnika na Trebelnem, in gosp. Štefana Kumar, pos. in mizarja v Mokronogu.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem oddelek III, dne 16. maja 1899. (7)

Oklic.

A. 197/98
10

Vsled predloga dedičev po v Mokronogu umrli posestnici Cili Simončič dovolila se je prostovoljna prodaja v zapuščino spadajočih zemljišč, vlož. št. 15 in 209 kat. občine Mokronog, t. j. na trgu ob cesti v Mokronogu ležeče hiše z gospodarskim poslopjem vrednosti 7300 gld., in gozda v Pehurju vrednosti 300 gld.

Za izvršitev dražbe določil se je narok

na 22. junija 1899

od 11.—12. ure pri tej sodniji.

Kupnino plačati je z eno tretjino pri dražbi, drugo tretjino potem v dveh mesecih, in zadnjo tretjino v štirih mesecih po dražbi.

Daljni pogoji se bodo pri dražbi naznanili.

C. kr. okrajna sodnija v Mokronogu I, dne 16. maja 1899. (152)

Grajščina Zalog, Breitenau potrebuje

zanesljivega, razumnega vavpta.

Isti mora poleg slovenskega jezika tudi nemško raz umeti. — Ponudbe naj se pošljejo z naslovom:

Graf Thurn, Breitenau, Post Rudolfswert.

V sredi trga Vitanje pri Celji (Štajarsko) se odda

prodajalnica

z opravo prav po ugodnimi pogoji v najem. — Več se izvé pri lastnici **Marija Schmidt ravno tam.**

Učenec, poštenih starišev sin, kateri ima veselje do pekovske obrti, se po dogovoru takoj sprejme v **Pokek-ovi pekariji v Metliki.** (161—1)

Stanovanje, obstoječe iz **treh** malih sob in kuhinje je na Dreski, to je 10 minut od Novega mesta, **takoj za oddati.** — Več se izve v trgovini gosp. **Medveda, Novo mesto.** (151—1)

Hiša z velikim vrtom v prav dobrem stanu je na prodaj **za 2200 gld.** v tesarskih ulicah št. 163. — Več pove lastnica **Marija Kos v Novem mestu.** (155—1)

Nad sto vagonov lepega

premoga-grušča

(Grieskohle) za opekarne, apnenice itd. ponuja poleg drugih vrst premoga **po jako nizki ceni,** v Trebnje ali Sevnico stavljen, **„Šentjanski premogokop, pošta Tržiče-Dolenjsko.“** (156—1)

Trgovina „k zlati lopati“
Ludovik Smoleta v Sevnici

priporoča

po fabriških cenah:

gumi in nože za zeleno cepljenje trt, čisto žveplo, pušice in žvepljalni meh za žvepljanje trt, galico in bakrene peronospera brizgalnice, rafia, cevi iz gume, železo, železnino vsake vrste, nagrobne križe z napisom, garantirane kose, špecerijsko blago, usnje, glaževino in porcelan.

Priporoča tudi **kolesarske priprave,** kakor navadne in **Acetylen svetilke.**

Kupuje vse **deželne pridelke po najvišjih cenah.**

Priporočajoč se za mnogobrojen obisk, zagotavljam solidno in dobro postrežbo.

(164—2) **Ludovik Smole.**

Hiša na prodaj. Iz proste roke je na prodaj hiša **št. 31 v Kandiji pri Novem mestu.** Ista se nahaja tik novega železnega mosta, in je za kupčijo najugodneji ležeča, ker je na razpotju treh glavnih cest. Tudi zdaj se v hiši nahaja prav vspešna trgovina, ter jo lastnik proda le iz vzroka, ker se namerava radi družinskih razmer od tu seliti. — Več pove lastnik ravno tam. (134—3)

Hiša v Novem mestu.

Na prodaj je **enonadstropna** hiša na jako lepem prostoru pri **kapiteljski cerkvi** pod zelo ugodnimi pogoji. — Nadaljna pojasnila daje gosp. **L. Ropas,** hranilnični tajnik v Novem mestu, ki je ob enem tudi pooblaščen za sklep kupne pogodbe. (132—3)

Dimnikarskega učenca

sprejmem takoj v poduk. — Isti mora biti lepega vedenja in skrbnih starišev.

Franc Hönigman,
(157—1) dimnikarski mojster v Novem mestu.

P. n.

Prečastiti duhovščini, gospodom uradnikom in slav. občinstvu naznanjam ter se priporočam, da imam

veliko zalogo v suknenem blagu.

Tudi nepremočljive **lodne iz kamelnih dlak za haveloke** ponudim po najnižji ceni. Ravno tako **izvršujem obleke** po najnovejšem kroju in **nizki ceni,** po dogovoru tudi na obroke. Ustreči hočem vsaki želji cenjenih gg. naročnikov. Za okusno delo jamčim.

Z odličnim spoštovanjem

(122—21) **Jakob Mikolič.**

Tiskovina „Z sladi lopati" Ludovik Smolete v Sevnici

priporoča

po ugodnih cenah:

pumi in mešo za selno cepljenje trt, čisto izvojio, pušico in izvoljilni mah za izvepljanje trt, galico in bakrovo poroncspera brizgalnice, rafiš, cevi iz gume, železo, železno vezke vrste, nagrobne križe z napisom, peraudiranc koso, špecerijsko blago, usnje, glazovino in porcelan.

Priporoča tudi kolesarske pirjave, kakor navadne in Acetylen svetilke.

Kupuje vse deželne pridelke po najvišjih cenah.

Priporočalo se za mnogobrojen obisk, zagotavljam solidno in dobro postrežbo.

(164—3) **Ludovik Smole.**

Hiša na prodaj.

Iz prosto roke je na Kanalji pri Novem mestu Iata se nahaja tik novega šolskega mosta, in je za kupčijo najugodnejši lokaler je na razpolaga trsh glavnih cest. Tudi zdaj se v bliži nahaja prav vsakoja trgovina, ter je lastnik proda la iz vzroka, ker se namerava radi drugih razlogov od tu seliti. — Več pove lastnik ravno tam. (158—3)

Hiša v Novem mestu.

Na prodaj je enonadstropna hiša na jako lepem prostoru pri kapelanski cerkvi pod zelo ugodnimi pogoji. — Nadalnja pojasnila daje prof. L. Hopps, hiranilnici tajnik v Novem mestu, ki je od enega tudi pooblaščen za sklep kupne pogodbe. (158—3)

Dimnikarskega učenca

sprejmem takoj v pouk. — Isti mora biti lepega vedenja in zdrahih starišev.

Franc Hönigman,
dimnikarski mojster v Novem mestu.

(157—1)

P. n.

Priporočil dobrovolini, gospodom arendatorjem in ulov. obdinstvu naznanjam ter se priporočam, da imam

veliko zalogo v sukmenem blagu.

Tudi nepremočljive lodne iz kamelnih dlak za hlevelnje pomožim po najnižjem kroju in nizki ceni, po dogovoru tudi na obroke. Ustreči bodem vsaki želji cenjenih gg. naročnikov. Za obiranje dolo jamčim.

Z odličnim spoštovanjem

(155—3) **Jakob Mikolič.**

Okliè.

Pisma, 84.
Ces. l. 1676.

Podpisano sodišče naznanja, da se je v zadrugini register pri vpisu „Gorjska posojilnica v Mokronogu, registrovana zadruga z omejenim zavezo" izrisali vpis pri obdnem zboru dne 15. febr. 1899 na leto 1899 novo izvoljenega nadzorstva:

Ravnatelja gosp. Jožefa Ažbahma-a, nač. zadružnega, nadzornika gosp. Janeza Virant-a, župnika, tajnika in blagajnika gosp. Jerneja Ravnikar-ja, nadučitelja, odbornikoma gosp. Jožefa Grilj-a-a, pos. krčmarja in župana, vsi v Mokronogu, in gosp. Frančiška Zupančič-a, posest. v Kalnarja pri sv. Križu; namestnikoma odbornikov gosp. Mihaela Barbo, župnika na Trebelnem, in gosp. Stefana Kumar, pos. in mlinarja v Mokronogu.

C. kr. okrajna sodnija v Radečevem oddelek III.
dne 16. maja 1899. (1)

Okliè.

A. 197/99
10

Vsled predloga dedičev po v Mokronogu umrli posestnici Uli Simončič dovoljila se je prostovoljna prodaja v zapuščino spadajočih zemljišč, vlož. št. 15 in 209 kat. občine Mokronog, t. j. na trgu ob cesti v Mokronogu ležeče hiše z gospodarskim poslopjem vrednosti 7300 gld., in gozda v Pohanji vrednosti 300 gld.

Za izvršitev dražbe določil se je naslednji

na 22. junija 1899

od 11—12. ure pri tej sodnji.

Kupnina plačati je z eno tretjino pri dražbi, druge tretjino potem v dveh mesecih, in zadnjo tretjino v štirih mesecih po dražbi.

Dalnji pogoji se bodo pri dražbi naznanili.

C. kr. okrajna sodnija v Mokronogu I. n.
dne 16. maja 1899. (158)

Graščina Zalog, Breitenau potrebuje

zanesljivega, razumnega vajenca.

Isti mora poleg slovenskega jezika tudi nemško razumeti. — Ponudbe naj se pošljejo z navedovom:

Graf Thurn, Breitenau, Post Rudolfswert.

V sredi trga Vitanje pri Celji (Štajerska) se odda

prodajalnica

z opravo pray po ugodnim pogoji v najem. — Več se izve pri lastniki Marija Schmidt ravno tam.

Učenec, pošten starišev sin, kateri ima veselje do pekovske obrti, se pod dogovorom takoj sprejme v Pokek-ovi pekarni v Metliki. (161—1)

Stanovanje, obstoječe iz treh malih sob in kuhinje je na Dvrhi, to je 10 minut od Novega mesta, takoj za oddati. — Več se izve v trgovini gosp. Medveda, Novo mesto. (161—1)

Hiša z velikim vrtom v prav dobrem stanu je na prodaj za 2200 gld v Jamarskih ulicah St. 163. — Več pove lastnica Marija Kos v Novem mestu. (158—1)

Nad sto vagonov lepega

KOMOSEC-GRMOŠE

(Grisnobio) za opekarne, apnenice itd. pošlje poleg drugih vrst premogov po jako nizki ceni, v Trebnje ali Sevnico stavljen, „Sentjanski premogokop, pošta Trebnje-Dolenjsko."

(156—1)

C. kr. priv. občna zavarovalnica
v Trstu

„Assecurationi Generali“,
največja cele avstro-ogerske
države,

oddala je svoje zastopstvo za novomeški okraj

gosp. Josip-u Medved-u,
trgovcu v Novem mestu.

Kdor se hoče zavarovati zoper požar, točo, življenje ali nezgode, naj se blagovoli oglasiti pri našem zastopniku. (150—1)

Nova hiša št. 222 v Novem mestu je na prodaj iz proste roke. Ista se nahaja blizu kapiteljske cerkve v lepem, zračnem prostoru, ima pet sob in vse hiši potrebne shrambe. Posebno pripravna za kacega umirovljenega duhovnika ali uradnika. — Več pove lastnica **Marija Kos** ravno tam.

Jednonadstropna hiša

popolnoma novo zidana je na prodaj. Ista se nahaja v Mokronogu na prav lepem prostoru z **velikim ograjenim vrtom**, ki meri okoli 800 metrov. Hiša je **12 let davkov prosta**. — Več se izve pri lastniku hiše **Karl Šašelj-u v Mokronogu.** (137—3)

Domačija je na prodaj

na Dol. Straži sredi vasi, blizu cerkve, 1/2 ure od postaje Straža in dobro uro od Novega mesta. Vse je v prav dobrem stan in se radi selitve takoj proda. — Več pove lastnik **Janez Šetina**, posestnik **na Kalu pri Prečini pošta Novo mesto.** 142—2)

Trgovski pomočnik

(specerist) sprejme službo s 1. avgustom. — Ponudbe naj se blagovoljno pošljejo pod šifro **M. K. Polhov Gradec.**

„Anti-Peronospera“

iz zaloge (158—1)

Numa Dupuy & Co., Dunaj
Wien 6/1, Windmühlgasse 33.

Se lahko raztopi, pripravno je za pošiljatev in prenašanje, upliva ravno tako, kakor galica z apnom, pa je mnogo cenejša in brizgalnice ne zamaši. 1 zavoj zadošča za hektoliter mrzle vode ter velja **30 kr.** Prospekti pošiljajo se zastonj in poštnine prosto.

Samoprodaja za Novo mesto in okolico pri A. Pauser-ju mlajšemu.

Škropilnica „Candeo“.

Glavna zaloga
je
v Novem mestu
pri
Franc Seidl-nu.
(147—2)

Kolesarji! Najboljša kolesa so svetovnoznana pristna **Styria in Helicol kolesa.** V Novem mestu ima ista in vse kolesarske potrebščine vse po tovarniški ceni na prodaj **Fran Perko.**

Izvrstne škropilnice

proti peronosperi od obče znane dunajske tvrdke **Ig. Heller** ima v zalogi in prodaja po znižani ceni

A. Pauser ml. v Novem mestu.
(93—5)

Mala kmetija se proda iz proste roke. Ista obstoji iz njiv, travnikov, gozda, sadnega vrta in vsih gospodarskih poslopij. Posestvo je v ravni, lepi solnčni legi in je oddaljeno eno uro hoda od farne cerkve ter železniške postaje **Sevnica na Spodnjem Štajerskem.** — Ceno in druge pogoje pove **lastnik v vasi Čanje h. št. 24, pošta Blanca pri Sevnici, Spodnje Štajersko.** (143—2)

(141—2)

Brata Appe,

izdelovatelja lončenih peči v Kandiji pri Novem mestu

priporočata preč. duhovščini in slav. občinstvu

svojo veliko zalogo peči

vsake barve in velikosti, za velika poslopja in dvorane, urade in šole, po najnovejši obliki ter vsake vrste, za lepe sobe, kakor tudi **štedilna ognjišča in kopališča z emailiranimi kahlicami.**

Postavljanje in popravljanje peči in štedilnikov se točno in po nizki ceni izvršuje.

Prodaja in izdeluje se kar mogoče po nizkih cenah ter za trpežnost se jamči.

C. kr. priv. občna zavarovalnica
v Trstu
„Assecurazioni Generali“,
največja celo avstro-ogerska
družba,
oddala je svoje zastopstvo za novomeški okraj
gosp. Josip-u Medved-u,
trgovcu v Novem mestu.
Kdor se hoče zavarovati zoper
požar, toča, življenje ali nesreče, naj
se blagovoli ogiasiti pri našem za-
stopniku. (150—1)

Nova hiša
st. 222 v Novem mestu je na
prodaj iz proste roke. Iste se
nahaja bilan kapitljaste cerkve v lepem, zračnem pro-
storu, ima pet sob in vse kar potrebe zahteva. Po-
sebno pripravna za kakega uradnika. — Več pove lastnica Marija Kos ravno tam.

Jednonadstropna hiša
popolnoma nova zidana je na prodaj. Iste se nahaja
v Mokronogu na prav lepem prostoru z velikim ogra-
jenim vrtom, ki meri okoli 800 metrov. Hiša je 12 let
star prostor. — Več se izve pri lastniku hiše Karl
Sašelj-u v Mokronogu. (137—3)

Domačija je na prodaj
na Dol. Sirah zraven vasi, bilan cerkve, ½ ure od
postaje Sirah in čobro uro od Novega mesta. Vse
je v prav dobrem stanu in se rabi sedite takoj prodati. —
Več pove lastnik Janez Šalina, pomočnik na Kalu pri
Preloini pošta Novo mesto. 142—2)

Trgovski pomočnik
(specerist) sprejme takoj v I. avgustom. — Ponudbe
naj se blagovolijo poslati pod 3 tro N. K. Pohlov Gradac.

„Anti-Peronospera“
iz zaloge (158—1)
Hanns Dupuy & Co., Dunaj
Wien 6/1, Windmühlgasse 32.
Se lahko rastoji, pripravno je za poškiljev in
prenašanje, spiva ravno tako, kakor galica z
apnom, pa je mnogo cenejša in trajnejša ko
namali. 1 zavoj zadošča za hektoliter mrzle vode
ter velja 30 kr. Prosepki poštinjo se zastonj
in poštnina prosta.
Samoprodaja za Novo mesto in okolico
pri A. Pauser-ju mlajšem.

Škropilnica „Canbo“.
Glavna zaloga
je
v Novem
mestu
pri
Franc
Seidl-nu.
(147—2)

Kolesarji!
Najboljša kolesa so svetovnoznana
priatra Styria in Helios kolesa.
V Novem mestu ima iste in vse kolesarske potrebščine
vse po tovarniški ceni na prodaj Fran Perk.

Izvrstne škropilnice
prodi parosoperi od obe znane dunajske tvrdke
ig. Hiller ima v zalogi in prodaja po znižani ceni
A. Pauser ml. v Novem mestu.
(89—5)

Mala kmetija
se proda iz proste roke.
Iste obstoji iz njiv, trav-
nikov, gozda, zadnega vrta in vsih gospodarskih po-
slopij. Posestvo je v travi, lepi solnčni legi in je
oddaljeno eno uro hoda od farne cerkve ter železniške
postaje Sevnica na Spodnjem Štajerskem. — Ceno in
druge pogoje pove lastnik v vasi Canje h. št. 24, pošta
Blanca pri Sevnici, Spodnje Štajerško. (148—2)

(141—2)
Brata Apse,
izdelovatelja iončenih peči v Kranji
pri Novem mestu
priporočata pred. duhovščini in slav. občinstvu
svojo veliko zalogo peči
vsake barve in velikosti, za velika poslopja
in dvorane, urada in šole, po najnovejši obliki
ter vsake vrste, za lipe soba, kakor tudi
štedilne ognjišča in kopališča z emaliranimi
kadicami.
Postavljanje in popravljanje peči in štedilnikov se točno in po nizki ceni izvršuje.
Prodaja in izdelaje se tudi mogoče po
nizkih cenah ter za trpežnost se jamči.